

Valvira

Tillstånds- och tillsynsverket
för social- och hälsovården

Servering av alkoholdrycker

Anvisning 20/2018

Innehåll

Inledning	3
1. Serveringsverksamhet	4
1.1 Alkoholdryck	4
1.2 Tillståndsplikt för servering	4
1.3 Personal	5
1.4 Företrädaren för tillståndshavaren och serveringspasset	6
1.5 Serveringsförbud och kunder	7
1.6 Serveringstid och förlängd serveringstid	9
1.7 Alkoholportioner vid servering	11
1.8 Detaljhandel med alkoholdrycker på ett serveringsställe	11
1.9 Verksamhet på serveringsområde	12
1.10 Köksalkohol	13
1.11 Anskaffning av alkoholdrycker för servering	14
1.11.1 Kommersiell import av alkohol för servering	14
1.12 Insamling av data och rapporteringsskyldighet	15
2. Marknadsföring av alkoholdrycker på restaurang	16
2.1 Reklam för starka alkoholdrycker	16
2.2 Marknadsföring av svaga alkoholdrycker	16
2.2.1 Prissättning och prisannonsering (Happy hour)	16
2.3 Otillbörliga säljfrämjande åtgärder	17
2.4 Spel och lotterier med anknytning till alkoholdrycker	18
2.5 Användning av innehåll som produceras av konsumenter och tillhandahålls för att av konsumenter distribueras i datanätstjänster	18
2.6 Kombinerade erbjudanden och programpaket	19
2.7 Stamkundtillställningar	20
2.8 Produktpresentationer	20
2.9 Reklam för alkoholdrycker på en allmän plats	20
2.10 Förbud mot gottgörelse för pris på alkoholdrycker	21
3. Övervakning och sanktioner	21
3.1 Egenkontroll	21
3.2 Myndighetsövervakning	22
3.3 Sanktioner för brott mot serveringsbestämmelserna	24
3.4 Sanktioner för brott mot bestämmelser om reklam i alkohollagen	25
4. Beviljande av serveringstillstånd	25
4.1 Krav som gäller sökanden	26
4.2 Tillfälligt serveringstillstånd	28
4.3 Krav som gäller serveringsstället	28
4.4 Förlängd serveringstid	30
4.5 Detaljhandelstillstånd för serveringsställe	31
4.6 Servering vid tillställningar och evenemang	32
4.7 Återtagande av anökan	33
4.8 Ändringar i bolagets ägar- och förvaltningsförhållanden	33
4.9 Ändringar i serveringsverksamheten	33
4.9.1 Ändring av serveringsområdet	33
4.10 Ägarbyte och flyttning av verksamheten till en ny affärslokal	34
4.11 Avslutande av serveringsverksamhet	34
4.12 Behandlingstider	34
5. Tillstånds- och tillsynsavgifter	35

Dnro V18363/2018

16.5.2018

Inledning

Denna anvisning behandlar såsom titeln anger de centrala teman som hänför sig till servering av alkoholdrycker och för fram lagstiftning om servering jämte andra anvisningar. Anvisningen är avsedd för såväl för tillståndssökande, tillståndshavare, anställda och studerande som för andra intresserade.

Valviras uppgifter som centralt ämbetsverk omfattar enligt 60 § i alkohollagen styrning av regionförvaltningsverkens tillståndsförvaltning och tillsyn, samordning och utveckling, produktion av informations-, statistik- och kommunikationstjänster för alkoholförvaltningen samt detaljhandeln med reklamen för och serveringen och marknadsföringen av alkoholdrycker i hela landet och på fartyg som har finsk nationalitet.

Anvisningen är avsedd att främja förverkligandet av de allmänna målen i Alkohollagen. Anvisningen ersätter Valviras anvisning Alkoholärenden i restaurangverksamheten 4/2018 från och med 16.5.2018.

I anvisningen har bestämmelser om servering av alkoholdrycker sammanställts och publikationen har kommit till genom ett samarbete mellan Turism- och restaurangförbundet rf. och regionförvaltningsverken. Anvisningen har under våren 2018 uppdaterats med innehåll från statsrådets och social- och hälsovårdsministeriets förordningar och förtydliganden som härrör från praktiska erfarenheter.

Landskapet Åland kan i landskapslagen föreskriva undantag i diverse bestämmelser, varför anvisningen inte till alla delar kan tillämpas i landskapet Åland.

Mer information och anvisningar på Valviras respektive regionförvaltningsverkens webbplats på adressen www.valvira.fi och www.avi.fi.

Dnro V18363/2018

16.5.2018

1. Serveringsverksamhet

Syftet med Alkohollagen är att få konsumtionen av alkoholhaltiga ämnen att minska genom att begränsa och övervaka den anknyttande näringsverksamheten i syfte att förebygga alkoholens negativa effekter för dem som konsumerar alkohol, för andra människor och för hela samhället (1 § Alkohollagen). En av dessa begränsade och övervakade former av näringsverksamhet är servering av alkoholdrycker.

1.1 Alkoholdryck

Med alkoholhaltigt ämne avses ett ämne eller en produkt som innehåller mer än 1,2 volymprocent etylalkohol och med alkoholdryck ett alkoholhaltigt ämne som är avsett att drickas och som innehåller högst 80 volymprocent etylalkohol (Alkohollagen 3 §).

Med svag alkoholdryck en alkoholdryck som innehåller högst 22 volymprocent etylalkohol och med stark alkoholdryck en alkoholdryck som innehåller mer än 22 volymprocent etylalkohol (Alkohollagen 3 §).

1.2 Tillståndsplikt för servering

Med servering av alkoholdrycker försäljning av alkoholdrycker för förtäring i lokaler som försäljaren kontrollerar eller under övervakning som ordnas av försäljaren (Alkohollagen 3 §),

Innan serveringsverksamhet inleds ska ett serveringstillstånd sökas och beviljas. Alkoholdrycker som innehåller över 2,8 % alkohol får inte säljas utan tillstånd (Alkohollagen 5 § och 6 §). Alkoholdrycker får ej heller förmedlas eller överlåtas mot arvode (Alkohollagen 84 §).

Alkoholdryck får ej heller intas på ett serveringsställe eller ett annat ställe där mat eller läskedrycker mot betalning tillhandahålls för allmänheten eller vid offentliga tillställningar som avses i lagen om sammankomster. Varken ställets ägare, tillställningens arrangör eller ordningsvakten får tillåta förtäring av alkoholdryck, om stället i fråga inte har ett giltigt serveringstillstånd. (Alkohollagen 85 §).

Alla giltiga tillstånd som tidigare beviljats för servering av alkoholdrycker berättigar från och med 1.3.2018 till servering av alla alkoholdrycker (Alkohollagen 93 §).

Vid servering av alkoholdrycker får man inte handla i strid med god sed. Verksamheten anses bryta mot god sed, om den klart står i strid med allmänt godtagna samhälleliga värden och i synnerhet om man accepterar eller förhåller sig likgiltigt till att hälsan äventyras under påverkan av alkohol eller droger, läkemedel eller kemikalier (Alkohollagen 4 §).

Enligt regeringens proposition om alkohollagen strider det inte nödvändigtvis mot god sed att prissätta ett paket för en måltid med tillhörande alkoholdrycker. Däremot kan det beroende på marknadsföringens och serveringens karaktär som oförenligt med god sed

Dnro V18363/2018

16.5.2018

vara förbjudet att servera alkohol enligt principen ”drick så mycket du vill” till ett visst pris. På samma sätt kan det i vissa situationer utifrån en helhetsbedömning strida mot god sed att till svaga konsumentgrupper servera alkoholdrycker på kredit.

En plan för egenkontroll för servering av alkoholdrycker ska innehålla uppgifter om det av tillståndshavaren fastställda maximala kreditbeloppet samt om övervaknings- och verksamhetsätten för kreditförsäljningen, om alkoholdrycker säljs på kredit till kunderna på något annat sätt än genom allmänt använda kortbetalningstjänster eller betalningsapplikationer eller i anslutning till inkvarteringsrum (Social- och hälsovårdsministeriets förordning 4 §).

Enligt regeringens proposition skulle det exempelvis äventyra kunders hälsa att anordna dricktävlingar där stora mängder alkoholdrycker intas mycket snabbt. I samband med servering av alkoholdrycker kan det på samma grunder strida mot god sed att sälja eller tillåta förtäring av alkohol enligt ovanliga metoder som till exempel genom absorption via slemhinnor eller inandning.

Fasta alkoholprodukter som innehåller 2,8 viktprocent etylalkohol, exempelvis chokladkonfekt eller glass, får fritt saluföras. Detaljhandel med, servering och marknadsföring av starkare produkter omfattas av alkohollagens bestämmelser om alkoholdrycker som till exempel åldersgränser. Detaljhandel med och servering av alkoholdrycker som innehåller mer än 2,8 volymprocent samt detaljhandel med alkoholdrycker som innehåller mer än 5,5 volymprocent omfattas av alkoholbolagets ensamrätt. Då alkohollagen tillämpas betraktas preparatets alkoholhalt i volymprocent som dess alkoholhalt i viktprocent. (Alkohollagen 55 §).

1.3 Personal

Detaljhandels- och serveringsställen ska ha en så stor personal som behövs med beaktande av verksamhetens omfattning och art för att övervakningen ska vara effektiv och ordningen upprätthållas effektivt. Personalen ska övervaka att förbud och skyldigheter som föreskrivs i alkohollagen iakttas och svara för att ordningen upprätthålls på serveringsstället (Alkohollagen 38 §).

Den som säljer alkoholdrycker och deltar i övervakningen av detaljhandel eller servering får i sitt uppdrag inte vara påverkad av alkohol eller något annat berusningsmedel.

En ansvarig föreståndare som företräder tillståndshavaren och har utsetts av denne, eller en annan person som tillståndshavaren har utsett för denna uppgift, ska finnas på plats på ett detaljhandels- eller serveringsställe som är öppet för kunder. En person som inte har fyllt 18 år får inte vara ansvarig föreståndare eller inneha posten som annan för uppgiften utsedd person och inte heller sälja eller servera alkoholdrycker. En person som har fyllt 16 år får servera alkoholdrycker endast under direkt övervakning av den ansvariga föreståndaren eller någon annan som utsetts för uppgiften. (Alkohollagen 38 §).

Dnro V18363/2018

16.5.2018

En plan för egenkontroll av servering av alkoholdrycker ska innehålla en beskrivning av de uppgifter som tillståndshavaren har beslutat att den ansvariga föreståndaren eller den andra för uppgiften utsedda personen ska utföra. En plan för egenkontroll ska likaså innehålla en plan om personalens storlek och uppgifter när det gäller tillsynen av efterlevnaden av förbudena och skyldigheterna enligt alkohollagen samt en plan för övervakning av ordningen på serveringsstället under serveringstiden (Social- och hälsovårdsministeriets förordning 4 §).

Tillståndsmyndigheten får på grund av ställets placering, verksamhetens särskilda karaktär eller andra särskilda omständigheter som har framkommit vid verksamheten bestämma villkor eller begränsningar till tillståndet om dessa är nödvändiga för att trygga övervakningen på serveringsstället och i dess omgivning, förebygga ordningsproblem och problem med oljud för dem som bor i närheten eller garantera allmän ordning och säkerhet (Alkohollagen, 22 §).

1.4 Företrädaren för tillståndshavaren och serveringspasset

En ansvarig föreståndare som företräder tillståndshavaren och har utsetts av denne, eller en annan person som tillståndshavaren har utsett för denna uppgift, ska finnas på plats på ett detaljhandels- eller serveringsställe som är öppet för kunder. En ansvarig föreståndare eller en annan person som utsetts för uppgiften ska vara 18 år gammal (Alkohollagen 38 §).

En innehavare av serveringstillstånd ska se till att den ansvariga föreståndare eller andra för uppgiften utsedda personen har ett intyg som visar personens kunskaper om Alkohollagen, enligt ett formulär som godkänts av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) (Alkohollagen 57 §).

Intyg över kunskaper om Alkohollagen (serveringspass) beviljas av en läroanstalt som med tillstånd av statsrådet eller undervisnings- och kulturministeriet ger utbildning i restaurangservice. Intyget beviljas personer som med godkänt resultat har avlagt ett prov som bedömer deras kunskaper om alkohollagen och kännedom om övervakningsrutinerna eller som har genomgått utbildning eller avlagt examen som omfattar motsvarande kunskaper. I Social- och hälsovårdsministeriets förordning ges närmare bestämmelser om innehåll och bedömning av provet samt de utbildningar och examina som motsvarar provet (Alkohollagen 58 §).

Den som vid ikraftträdandet av Alkohollagen 1.3.2018 på det sätt som avses i den gamla Alkohollagen (1143/1994) 21 b § var behörig att verka som ansvarig föreståndare för ett serveringsställe anses även uppfylla kompetenskraven för det intyg som enligt den nya lagen visar kännedom om Alkohollagen. Även ett serveringspass som beviljats under den gamla alkohollagens giltighetstid är ett tillräckligt bevis på kännedom om alkohollagen. (Alkohollagen 93 §).

Dnro V18363/2018

16.5.2018

1.5 Serveringsförbud och kunder

Alkohol dryck får inte säljas eller på annat sätt överlåtas vid detaljförsäljning eller servering:

- 1) till personer som inte har fyllt 18 år;
- 2) till personer som uppenbart är berusade eller som uppträder störande;
- 3) om det finns grundad anledning att befara att alkohol drycker överläts eller förmedlas olovligt (Alkohollagen 37 §).

Personer som inte har fyllt 18 år, är uppenbart berusade eller uppträder störande får inte tillåtas inneha eller förtära alkohol drycker på ett serveringsställe.

En kund som tydligt kan konstateras berusad får inte ges tillträde till ett serveringsställe. En kund som är uppenbart berusad ska avlägsnas från serveringsstället (Alkohollagen 36 §).

1.5.1 Att styrka ålder på serveringsställe

Den som köper alkohol drycker och den som vistas på ett serveringsområde är skyldig att på begäran, med ett fotoförsett identitetskort, körkort eller pass som utfärdats av en myndighet eller någon annan tillförlitlig fotoförsedd handling som utfärdats av en myndighet, styrka sin ålder för den personal som övervakar detaljhandel med och servering av alkohol drycker och en tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över att denna lag iakttas (Alkohollagen 40 §). En sådan handling kan exempelvis vara ett resedokument för flykting eller ett främlingspass. Även Trafis digitala körkort är giltigt för styrkande av ålder.

Utländskt personkort med fotografi, pass eller körkort duger som legitimation, om det inte ser ut att gå alltför lätt att förfälska och om personens ålder framgår av kortet. Serveringstillståndets innehavare får själv avgöra, vilka handlingar med fotografi utfärdade av andra myndigheter som innehavaren godkänner för styrkande av ålder. Tillvägagångssätten får emellertid inte vara diskriminerande.

Alkohollagen förbjuder inte minderåriga att vistas på ett serveringsställe. Tillståndshavaren kan emellertid fastställa en åldersgräns för serveringsstället.

Alkohollagen innehåller en F-18-bestämmelse om åskådarläktare. Som serveringsområde kan godkännas ett område på åskådarläktaren för idrotts-, motions-, musik- eller därmed jämförbar verksamhet, om läktarutrymmet är reserverat endast för personer som har fyllt 18 år. Till ett F-18-läktarutrymme får inte tillträde ges till minderåriga vid pågående servering. (Alkohollagen 18 §).

Tillståndshavaren och serveringsställets personal ansvarar för att övervaka att inte en minderårig på serveringsstället kan förtära alkohol dryck som förmedlats till personen av en annan kund (Alkohollagen 37 § och 38 §).

Dnro V18363/2018

16.5.2018

Trots att ordningsvakterna råkar kontrollera unga personers ålder vid deras ankomst till serveringsstället, bör även personalen som har hand om detaljhandel vid ett köp alltid kontrollera kundens ålder när personens utseende eller någon annan omständighet ger den minsta anledning att misstänka att personen inte har fyllt 18 år. En begränsning av kontrollen av kundernas identitetsbevis får likväl inte grunda sig på en diskriminerande praxis exempelvis utifrån etniskt ursprung.

Serveringsställets plan för egenkontroll måste beskriva serveringsställets praxis för säkerställande av att åldersgränserna för servering av alkoholdrycker iakttas.

1.5.2 Berusad kund

En kund som tydligt kan konstateras berusad får inte ges tillträde till ett serveringsställe (Alkohollagen 36§).

Alkoholdrycker får inte säljas eller på något annat sätt inom detaljhandel eller genom servering överlåtas till personer som uppenbart är berusade eller som uppträder störande (AlkoholL 36 §).

För undvikande av all slags olägenheter och störningar ska en berusad person avlägsnas från ett serveringsställe så fort det tydligt kan konstateras att personen är berusad (Alkohollagen 36 §). Kunden ska avlägsnas på ett hänsynsfullt men beslutsamt sätt.

Om en kund som avlägsnas inte på grund av kraftig berusning inte kan ta vara på sig själv, ska personalen se till att hemfärden sker på ett säkert sätt (exempelvis så att en taxi beställs för kundens räkning). Det tillåts att kunden under uppsikt inväntar hemtransporten i restaurangens vestibul.

Att slå vakt om kundsäkerheten i en situation då en kund avlägsnas kan ibland förutsätta att man vänder sig till polisen. I strafflagen (strafflagen 21:14 §) föreskrivs ett straff för utsättande.

En berusad person har en kraftigt nedsatt omdömesförmåga. Därför kan personen vara oberäknelig och uppföra sig på ett sätt som inte går att förutse. En berusad kund ställer lätt till en störande situation till exempel genom att lägga beslag på en annan kunds alkoholportion. Ett uppenbart tillstånd av berusning kan konstateras när:

- en person har svårt att fästa blicken eller har en glasartad blick
- personen uppför sig störande, är högljudd och är överdrivet självsäker
- personen har svårt att begripa saker och förstå vad andra säger
- personens rörelser är osäkra och klumpiga, han har svårt att få grepp om föremål och reflexerna är långsamma p
- han spiller ut sin dryck och har svårt att föra glaset till munnen
- personen vacklar eller ramlar omkull utan stöd
- personens tal är sluddrigt och inte längre begripligt
- personen är förvirrad eller har svårt att kontrollera sina känslor

Dnro V18363/2018

16.5.2018

- personen nickar till, slumrar lätt till eller har slocknat/sover
- personen mår illa.

Kännetecknen för en uppenbart berusad person bedöms alltid från fall till fall. Vid bedömning av berusning måste man beakta att de kännetecken som tyder på berusning kan bero på en sjukdom eller ett handikapp.

Serveringsställets plan för egenkontroll måste beskriva serveringsställets praxis för säkerställande av att personer som tydligt kan konstateras berusade inte blir serverade. Serveringsställets plan för egenkontroll måste beskriva serveringsställets tillvägagångssätt även i situationer där en kund tydligt kan konstateras berusad vid ankomsten till eller under vistelsen på serveringsstället.

1.5.3 Rätt att välja sina kunder

En utövare av inkvarterings- och förplägnadsverksamhet samt rörelsens personal har enligt lagen om inkvarterings-förplägnadsverksamhet rätt att vägra en person tillträde till rörelsen, om det finns grundad anledning till detta av skäl som hänför sig till upprätthållandet av ordningen eller rörelsens verksamhetsidé. Urvalet av kunder på basis av verksamhetsidé kan ske bl.a. genom krav som hänför sig till åldersgränser och klädsel.

I lagen om privata säkerhetstjänster har en ordningsvakt rätt att vägra en sådan person tillträde till sitt tjänstgöringsområde som inte uppfyller det ålderskrav som tillträde till området förutsätter eller inte uppfyller andra villkor som enligt lag eller med stöd av lag ställs för tillträde till ordningsvaktens tjänstgöringsområde eller som arrangören av tillställningen eller innehavaren av området har ställt för tillträde till området,

Kriterierna för val av kunder får inte vara diskriminerande. Om förbud mot diskriminering stadgas i 6 § lagen om likabehandling (1325/2014). Ingen får diskrimineras på grund av ålder, etniskt eller nationellt ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd, funktionshinder, sexuell läggning eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person.

1.6 Serveringstid och förlängd serveringstid

Servering av alkoholdrycker som innehåller över 2,8 volymprocent alkohol är tillåten mellan klockan 9 och 1.30, om serveringstiden inte har begränsats av tillståndsmyndigheten. Serveringen får dock fortsätta till klockan 3 natten mot självständighetsdagen, nyårsdagen, första maj och midsommardagen. (Alkohollagen 22§ och 43 §).

Det är tillåtet att förtära alkoholdrycker i en timmes tid efter att serveringen har upphört (AlkoholL 43 §). Serveringsstället behöver inte stängas vid utgången av förtäringstiden. Tillståndshavaren kan [HJ1]fritt besluta om öppethållningstiderna.

Det är möjligt att fortsätta serveringen efter klockan 1.30 till högst klockan 4 utifrån en skriftlig anmälan till tillståndsmyndigheten (*anmälan om*

Dnro V18363/2018

16.5.2018

förlängd tid). Anmälan ska lämnas minst tre veckor innan den förlängda tiden är planerad att införas (Alkoholl 44 §).

Serveringstiden får förlängas genom en ansökan (*ansökan om förlängd tid*) till klockan 4 utomhus, om tillståndsmyndigheten beviljar tillstånd till detta. På ansökan får serveringen fortsätta utomhus till klockan 4 och serveringen får inledas tidigast klockan 7, om tillståndsmyndigheten beviljat tillstånd i samband med tillståndshavarens servering av morgonmålet. (Alkohollagen 44 §).

På ett gemensamt serveringsområde får serveringen inte ens på ansökan fortsätta efter klockan 1.30. (Alkohollagen 44 §).

Om serveringen fortsätter på serveringsstället efter klockan 1.30, ska tillståndshavaren för varje påbörjat hundratal kunder utse en sådan ordningsvakt som avses i lagen om privata säkerhetstjänster (1085/2015) att övervaka ordningen och säkerheten på serveringsstället och i dess omedelbara närhet från klockan 1.30 till dess att kunderna slutar förtära alkoholdrycker, om ingenting annat har föreskrivits av tillståndsmyndigheten. (Alkohollagen 45 §).

En ordningsvakt kan samtidigt sköta även andra arbetsuppgifter på serveringsstället, om övervakningen av ordningen eller andra arbetsuppgifter inte äventyras av att uppgifterna utförs samtidigt.

Efter att totalreformen av alkohollagen trädde i kraft 1.3.2018 tillämpas på det nu gällande tillståndet att förlänga serveringen till klockan halv tre eller halv fyra de bestämmelser som var i kraft då tillståndet beviljades, om tillståndshavaren inte lämnar den anmälan om förlängd tid som avses i 44 § (Alkohollagen 93 §).

Övergången till sommartid påverkar serveringstiderna för de restauranger som har lämnat anmälan om förlängd tid. Serveringsställen som har lämnat anmälan om förlängd tid i samband med övergången till sommartid ska avsluta serveringen enligt anmälan, dock senast klockan 04.00 sommartid eller klockan 03.00 vintertid. Förtäring av alkoholdrycker är efter detta tillåten i en timmes tid eller högst till klockan 05.00 sommartid. Serveringsstället behöver likväl inte stängas. Vid övergången till vintertid kan serveringen förlängas enligt samma princip vintertid högst till klockan 04.00 eller sommartid 05.00. Efter detta klockslag är det tillåtet att förtära alkoholdrycker i en timmes tid eller högst till kl. 05.00 sommartid.

Övergången till sommar- respektive vintertid påverkar likaså verksamheten på de restauranger som med stöd av den gamla alkohollagen beviljats tillstånd till förlängd serveringstid till klockan 03.30. Vid övergången till sommartid ska servering av alkoholdrycker avslutas klockan 02.30, då klockan ställs en timme framåt från klockan 03.00 till 04.00. Serveringsstället ska alltså stängas enligt klockan. Den timme som går förlorad kan om så önskas tas igen vid övergång till vintertid varvid servering av alkoholdrycker avslutas klockan 03.30 först då klockan ställs en timme bakåt från klockan 04.00 till 03.00.

Dnro V18363/2018

16.5.2018

1.7 Alkoholportioner vid servering

Vid servering får alkoholdrycker säljas endast i öppnade förpackningar eller utportionerade i glas eller andra kärl (Alkohollagen 41 §). Vid servering för resande i inkvarteringsrum samt slutna sällskap i tillståndshavarens samlingsutrymme eller på motsvarande område som avses i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet kan även användas oöppnade förpackningar, om mängden av till buds stående alkoholdrycker är begränsad utifrån antalet kunder och de krav som ställs på övervakning av serveringen. Närmare bestämmelser om begränsning av mängden alkoholdrycker kan utfärdas genom statsrådets förordning. (Alkohollagen 45 §).

Om en alkoholdryck vid servering säljs utportionerad, ska den finnas tillgänglig för kunden i basportioner. Basportionen för starka alkoholdrycker är 4 centiliter, basportionen för svaga alkoholdrycker som innehåller mer än 15 volymprocent etylalkohol är 8 centiliter, basportionen för svaga alkoholdrycker som innehåller mer än 8 men högst 15 volymprocent etylalkohol är 12 centiliter och basportionen för övriga svaga alkoholdrycker är 33 centiliter (Alkohollagen 41 §).

Den maximala alkoholportion som får serveras på en gång begränsas inte i alkohollagstiftningen. Uppgifter om den av tillståndshavaren fastställda maximala portion som får säljas åt gången per kund måste likväl finnas i serveringsställets plan för egenkontroll, om den tillåtna portionen är större än fyra ovan nämnda basportioner (Social- och hälsovårdsministeriets förordning 4 §). De mätninganordningar som ska användas vid mätning av alkoholdrycker regleras av anvisningar på Tukes webbplats (<http://tukes.fi/sv>).

Tillståndsmyndigheten får förena ett serveringstillstånd eller ett godkännande med villkor eller begränsningar som gäller portionsstorlekar, om de är nödvändiga för att trygga övervakningen på serveringsstället och i dess omgivning för att förebygga ordningsproblem och problem med oljud för dem som bor i närheten eller garantera allmän ordning och säkerhet. (Alkohollagen 22 §).

1.8 Detaljhandel med alkoholdrycker på ett serveringsställe

Detaljhandel med alkoholdrycker försäljning av alkoholdrycker för förtäring någon annanstans än i lokaler som försäljaren kontrollerar eller någon annanstans än under övervakning som ordnas av försäljaren (Alkohollagen 3 §). Detaljhandel med alkoholdrycker får bedrivas endast så att dryckerna överläts till kunden på ett godkänt detaljhandelsställe. (Alkohollagen 3 §).

På ett serveringsställe kan enligt de normala bestämmelserna för detaljhandel med alkoholdrycker som innehåller högst 5,5 procent alkohol och omfattas av serveringen säljas till kunder för att tas med, om ett tillstånd för serveringsstället för detaljhandel med alkoholdrycker med högst 5,5 procent alkohol har sökts hos regionförvaltningsverket och beviljats av myndigheten (Alkohollagen 17 §).

Dnro V18363/2018

16.5.2018

I detaljhandeln får alkoholdrycker säljas endast i färdigt fyllda, slutna förpackningar (Alkohollagen 41 §). Omtappning av alkoholdrycker förutsätter tillstånd att framställa alkoholdrycker och omtappning får inte utföras annanstans än på ett godkänt tillverkningsställe (Alkohollagen 3 § och 14 §).

Detaljhandel med alkoholdrycker som omfattas av detaljhandelstillstånd och innehåller mer än 2,8 procent alkohol får bedrivas endast mellan klockan 9 och 21. Alkoholdrycker som sålts i detaljhandel ska överlåtas åt kunden inom ramen för försäljningstiderna (AlkoholL 17 § och 42 §.)

I serveringsställets plan för egenkontroll kan ett förfaringssätt fastställas för serveringsställets förvaring av alkoholdrycker som sålts till kunden inom detaljhandeln exempelvis i samband med klädförvaringen, om kunden stannar kvar på serveringsstället efter att ha köpt alkoholdrycker för att ta dem med sig.

Planen för egenkontroll för ett serveringsställe som har detaljhandelstillstånd ska även innehålla de uppgifter som förutsätts för egenkontroll av detaljhandel med alkoholdrycker (Social- och hälsovårdsministeriets förordning 5 §).

Tillståndsmyndigheten får meddela tillståndsvillkor som gäller kassa- och försäljningsarrangemang i detaljhandeln, om det till ställets läge eller verksamhet hänför sig särskilda risker med avseende på övervakning eller allmän ordning och säkerhet eller om det också bedrivs servering på samma verksamhetsställe (Alkohollagen 17 §).

Tillståndsmyndigheten får begränsa tiden för detaljhandel på ett serveringsställe och den mängd som säljs till kunden, om det är nödvändigt för att säkerställa övervakningen på serveringsstället och dess omgivning för att förebygga störning av ordningen och olägenheter med oljud för dem som bor i närheten eller för att garantera allmän ordning och säkerhet (Alkohollagen 22 §).

Detaljhandeln på ett serveringsställe regleras likaså av andra bestämmelser om detaljhandel med alkoholdrycker. En närmare beskrivning av dessa bestämmelser finns i Valvira's anvisning Detaljhandel med alkoholdrycker.

1.9 Verksamhet på serveringsområde

Detaljhandel med alkoholdrycker får bedrivas endast så att dryckerna överlåts till kunden på ett av tillståndsmyndigheten godkänt detaljhandelsställe. Tillståndshavaren ska vid behov märka ut det område där det är förbjudet att förtära alkoholdrycker. (Alkohollagen 36 §).

Två eller flera sökande beviljas tillstånd för servering på samma serveringsområde samtidigt, om en av sökandena meddelar att den ansvarar för övervakningen på området. På ett sådant gemensamt serveringsområde får serveringstiden emellertid inte förlängas efter kl. 1.30 (Alkohollagen 44 §).

Dnro V18363/2018

16.5.2018

På serveringsområdet får det förtäras endast sådana alkoholdrycker som sålts av innehavaren av serveringstillståndet. Inte heller får alkoholdrycker som sålts i tillståndshavarens detaljförsäljning förtäras på serveringsstället. (Alkohollagen 3 och 36 §).

Alkoholdryck som serverats får inte föras utanför serveringsområdet eller förtäras utanför området. Tillståndsmyndigheten kan när den godkänner serveringsområdet tillåta att kunderna för alkoholdrycker med sig från ett av serveringsställets serveringsområden till ett annat på ett sätt som godkänns i tillståndshavarens plan för egenkontroll.

Tillståndsmyndighetens godkännande av kundens rätt att flytta alkoholdrycker kan sökas för ett tillstånd som redan är giltigt. (Alkohollagen 36 §).

Om en innehavare av serveringstillstånd eller en anställd på ett serveringsställe överlåter alkoholdryck som serveras för att föras bort utan tillstånd till detaljhandel med drycken, kan denne dömas till ett straff för alkoholbrott. (strafflagen kap. 50 a).

Serveringsställets plan för egenkontroll ska beskriva serveringsställets tillvägagångssätt för att möjliggöra övervakning av ovan nämnda förbud och skyldigheter (Social- och hälsovårdsministeriets förordning 3 §).

Tillståndsmyndigheten får bestämma om ställets läge, verksamhetens särskilda karaktär eller andra särskilda omständigheter som har framkommit vid verksamheten och är nödvändiga för att trygga övervakningen på serveringsstället och i dess omgivning, förebygga ordningsproblem och problem med oljud för dem som bor i närheten eller garantera allmän ordning och säkerhet (Alkohollagen 22 §). (Alkohollagen 22 §).

1.10 Köksalkohol

En restaurang kan söka tillstånd att använda köksalkohol i matlagning. Köksalkoholdrycker är uteslutande avsedda för matlagning och är befriade från alkoholskatt. Det är förbjudet att använda skattefri köksalkohol för framställning av drycker eller dryckesblandningar. Överträdelse av förbudet leder till att användnings- och serveringstillståndet återkallas.

Tillstånd ska sökas hos Valvira. Beviljande av tillstånd förutsätter att behovet av köksalkohol är motiverat och att den plats där köksalkohol används uppfyller de krav som ställs på platsen.

Till ansökan ska fogas en redogörelse för alkoholens användningsändamål och årliga inköpsbehov (alkoholsorter och litermängd per sort, matrecept).

Användning och lager av köksalkohol ska bokföras och utifrån tillståndshavarens bokföring ska alkoholens mängd och kvalitet i efterhand kunna redovisas.

Dnro V18363/2018

16.5.2018

Det lönar sig inte att ansöka om tillstånd för köksalkohol för matlagning i liten skala, då tillståndsavgift och årlig tillsynsavgift tas ut för tillståndet.

Även alkoholdrycker som anskaffats för servering kan med verifikat överföras till köket och användas vid matlagning. Serveringsdrycker får vid matlagning hanteras som råvara. Då inkluderas deras användning i priset för maten eller serveras de som en del av matportionen och faktureras enligt prislistan för alkoholdrycker. Liksom köksalkoholen ska även användningen vid matlagning av de alkoholdrycker som inköpts för servering bokföras och utifrån tillståndshavarens bokföring alkoholens mängd och kvalitet i efterhand kunna redovisas.

1.11 Anskaffning av alkoholdrycker för servering

På ett serveringsställe får saluföras och förtäras endast alkoholdrycker som levererats på laglig väg. Alkoholdrycker ska för servering alltid inköpas på serveringsställets tillståndsnummer. På laglig väg köps dryckerna av en tillverkare av alkoholdrycker eller en partihandlare eller detaljhandlare (Alkohollagen 30 § och 46 §). En tillståndshavare kan även importera alkoholdrycker för servering (Alkohollagen 29 §).

Om någon annan alkoholdryck än lagligt levererad dryck saluförs på ett serveringsställe eller i samband med stället, kan tillståndshavaren eller den som är anställd på serveringsstället dömas till straff för försäljning av olovligt alkoholhaltigt ämne (strafflagen (39/1889) kap. 50 a).

Att servera och förtära kundens egna alkoholdrycker på ett serveringsställe är alltid förbjudet. Vid privata evenemang som anordnas på restaurang, såsom bröllop, är det inte tillåtet att exempelvis som brudskål förtära champagne som av kunden införts från utlandet. Endast på laglig väg för servering anskaffade alkoholdrycker är tillåtna.

Lagen ställer begränsningar för förtäring av egna alkoholdrycker även i sådana lokaler för vilka serveringstillstånd inte har skaffats. Enligt lagen är det förbjudet att förtära alkoholdrycker på förplägnadsställen eller på andra ställen där allmänheten mot betalning får mat eller förfriskningar samt under offentliga tillställningar som avses i lagen om sammankomster (Alkohollagen 85 §).

1.11.1 Kommersiell import av alkohol för servering

Innehavare av serveringstillstånd får för serveringen importera i serveringstillståndet avsedda alkoholdrycker efter anmälan till Valvira om att denne kommer att vara verksam som importör (Alkohollagen 29 §). Anmälan gäller verksamhetsstället.

Anmälan görs på en blankett som finns på adressen www.valvira.fi. För behandling av anmälan tas en avgift ut och till verksamhetsstället skickas ett brev som bekräftar att anmälan mottagits. Detta brev uppvisas för tullen i samband med importen.

Dnro V18363/2018

16.5.2018

Importören ansvarar för de alkoholdrycker som denne importerar (Alkohollagen 30 §). Valvira styr och övervakar att detta ansvar tas. Importören är skyldig att månadsvis rapportera för Valvira.

Alkoholdrycken ska deklarerars vid importen. Import av alkoholdryck betraktas som olaglig, om inte alkoholskatt betalats för drycken i Finland.

1.12 Insamling av data och rapporteringsskyldighet

Det är tillståndshavarens skyldighet att för tillsynen på utsatt tid till tillståndsmyndigheten rapportera om försäljnings- och andra uppgifter om sin verksamhet som gäller anmälningar och upplysningar som är nödvändiga för bedömning av risker i fråga om tillsyn och verksamhet (Alkohollagen 62 §).

Serveringsställets innehavare ska två gånger per år till tillståndsmyndigheten anmäla värdet av sin servering av alkoholdrycker och sin personalstyrka samt mängden (liter) alkoholdrycker och värdet (euro) i sin detaljförsäljning, om detaljhandel med alkoholdrycker som serveras, bedrivs på serveringsstället. Innehavaren av serveringstillståndet ska dessutom till tillståndsmyndigheten två gånger per år lämna en anmälan från innehavaren av tillståndet för detaljhandel om mängd och värde av alkoholdrycker som anskaffats för servering. (Social- och hälsovårdsministeriets förordning 9 §).

Varje tillståndshavare måste lämna uppgifterna till regionförvaltningsverket vid utgången av anmälningensperioden. Uppgifterna från de första sex månaderna av kalenderåret ska lämnas senast 31.7 och uppgifterna från de följande sex månaderna senast 31.1. Regionförvaltningsverken registrerar uppgifterna i anmälan i alkoholnäringsregistret. Tillståndshavaren kan fylla i och returnera anmälningensblanketten antingen elektroniskt på adressen www.valvira.fi eller i pappersform. Blanketten fås då på adressen www.avi.fi.

Om ingen försäljning skett under rapportperioden och om ingen anmälan gjorts om avbrott i restaurangverksamheten, ska rapport lämnas inom utsatt tid med meddelande om att ingen försäljning skett under perioden. Att få dessa uppgifter är viktigt med tanke på hela branschen, eftersom det med hjälp av dem är möjligt att följa branschens utveckling samt förebygga grå ekonomi och ekonomisk brottslighet.

1.13 Alkoholbokföring och alkohollagen

Tillståndshavaren ska bokföra försäljning så att man till tillståndsmyndigheten kan lämna en anmälan som omfattar försäljningen av öl, andra alkoholdrycker jämte livsmedel.

Vid en eventuell myndighetsinspektion måste tillståndshavaren kunna visa att alkoholdryckerna på serveringsstället har anskaffats på laglig väg.

I serveringslokalerna på ett serveringsställe får man inte förvara andra alkoholdrycker än de drycker som anskaffats på tillståndsnumret.

Dnro V18363/2018

16.5.2018

Kundernas egna alkoholdrycker som lämnats för förvaring ska hållas tydligt åtskilda från serveringsdryckerna, till exempel i garderoben eller på något motsvarande ställe.

2. 2. Marknadsföring av alkoholdrycker på restaurang

2.1 Reklam för starka alkoholdrycker

Enligt huvudregeln är reklam för starka alkoholdrycker förbjuden. Reklam är tillåten inne i serveringsställets lokaler och ska då vara **saklig**. Reklam får även förekomma på andra platser än på serveringsområdet, exempelvis i serveringsställets korridorer eller i sådana lokaler där de inte tydligt syns utanför restaurangen. Reklam på tillståndshavarens webbplats eller i sociala medier är inte reklam som förekommer på serveringsstället.

Starka alkoholdrycker får inte marknadsföras

- på produkter som är avsedda att tas med av kunder (postkort, reklambroschyrer, recepthäften, tändstickor avsedda att tas med mm)
- genom att bjuda på smakprov av starka alkoholdrycker.

Reklam **utanför** restauranglokaler eller genom placering av flaskor med starka alkoholdrycker i restaurangens fönster är förbjuden. På ett serveringsområde utomhus får reklamen inte vara tydligt synlig utanför området. Stora reklam- eller prisskyltar för starka alkoholdrycker, parasoller mm. med starka dryckers emblem är därför förbjudna.

Reklam för drinkar eller cocktails som framställs av starka alkoholdrycker innebär främjande av försäljning av starka alkoholdrycker, vilket är förbjudet utanför restaurangen. Reklam för starka alkoholdrycker får inte förekomma i tidningsannonser, tv-reklam, dekoration av skyltfönster, reklamtejp på fönster, ytterdörrar, skyltar på utsidan, på Internet exempelvis på restaurangens webbplats eller Facebook-sidor.

Ett serveringsställe får utan att hindras av reklamförbudet för starka alkoholdrycker publicera sin serveringsprislista i tryck eller på sitt datanät så att alla drycker som stället har tillgång till presenteras för konsumenterna på ett sakligt och enhetligt sätt. Vissa enskilda drycker kan inte lyftas fram och får inte betonas med hjälp av font, färg eller layout.

2.2 Marknadsföring av svaga alkoholdrycker

2.2.1 Prissättning och prisannonsering (Happy hour)

Reklamanonser om kortvariga extrapriserbjudanden för svaga alkoholdrycker tillåts även utanför verksamhetsstället. Reklamförbud för starka alkoholdrycker gäller likväl som huvudregel och extrapriserbjudanden om starka alkoholdrycker får fortfarande inte annonseras exempelvis i sociala medier, restaurangers fönster eller tidningar.

Dnro V18363/2018

16.5.2018

Det är tillåtet att göra reklam för drinkar som helt och hållet framställs av alkoholdrycker som innehåller mindre än 22 procent alkohol. För tydlighetens skull skulle det vara bra att nämna att det är fråga om en svag drink, om detta inte annars framgår av namnet på drycken.

I alkohollagen anges ingen övre eller nedre gräns för prissättningen av alkoholdrycker.

Det är förbjudet att i detaljhandeln och vid servering erbjuda två eller flera förpackningar eller portioner alkoholdryck till ett nedsatt totalpris på så sätt att enhetspriset är högre på nyttigheter som inköps separat.

Förbudet att sälja med mängdrabatt gäller enligt lagen även sådana "två till priset för en" -erbjudanden där alkoholdryck serveras vid samtidig beställning till två personer för ett lägre pris än vid separat beställning. Bestämmelsen hindrar dock inte en restaurang att sälja till exempel alkohol vid en privattillställning för ett lägre pris än restaurangens prislista anger om inte det nedsatta priset förutsätter köp av en viss mängd alkohol.

Bestämmelsen gäller inte heller i ett läge där samma alkoholdryck säljs i olika förpackningar, till exempel i 0,33 liters och en liters flaskor. Det är tillåtet att sälja alkoholdrycker i större förpackningar för ett lägre pris per liter än i mindre förpackningar. Detta gäller bl.a. prissättning av öl samt rött och vitt vin som serveras glas- eller buteljvis.

I reklam för dryckesportioner måste man uppge portionens storlek och mängden av alkoholdryck som ingår i dryckesblandningar. I en reklamannons ska framgå hur många centiliter till exempel "ett stort stop" öl eller "ett glas" rödvin innehåller. Det rekommenderas att portionens pris alltid nämns i reklamen. Prisuppgifter för alla alkoholdrycker som säljs på ett serveringsställe ska finnas tillgängliga åtminstone på begäran.

En restaurang får prissätta alkoholdrycker förmånligare än normalt för en tydligt avgränsad grupp såsom för personer som är registrerade stamkunder. Särskilda stamkundpriser eller personalrabatter är därigenom tillåtna.

2.3 Otillbörliga säljfrämjande åtgärder

Enligt 4 § samt 50 § 2 mom. 7 punkten i alkohollagen är marknadsföring av alkoholdrycker förbjuden, om den anses stå i strid med god sed, är opassande eller vilseledande med tanke på konsumenten,

Alkoholreklam där kunderna lockas till restaurangen med hjälp av en gratis alkoholdryck eller där man framställer erbjudanden enligt vilka alkoholpriset blir förmånligare ju mer man dricker har i myndigheternas tillsynspraxis betraktats som stridande mot god sed. Reklamen är vilseledande då konsumenten inges en uppfattning som inte motsvarar sanningen exempelvis om produktens egenskaper, storlek eller pris.

Dnro V18363/2018

16.5.2018

Exempel på försäljningsfrämjande åtgärder som strider mot god sed och är **förbjudna**.

- ”Första drinken gratis”, ”Vi lottar ut fria drinkar”,
- Restaurangs ”paket” som inkluderar rätt till obegränsade mängder alkoholdrycker, till exempel ”Fri tillgång till alkoholdrycker med VIP-biljett”, ”Två drycker till priset av en”,
- Stamkundskort, ölpass o.dyl. dokument som används för att samla stämplat: ”Var tionde öl gratis”, ”Var femte drink till halva priset”,
- En kupong som delas ut till konsumenterna; ”den här kupongen berättigar till en gratis öl eller cider”

2.4 Spel och lotterier med anknytning till alkoholdrycker

Det är tillåtet att ordna spel, lotterier och tävlingar på serveringställen, så länge de inte på något sätt anknyter till alkoholdrycker och så länge priserna inte består av alkoholdrycker. **Åtgärder för främjande av alkoholförsäljning och som omfattar konsumenters deltagande i spel, lotterier eller tävlingar är förbjudna** En innehavare av serveringstillstånd får inte ordna spel, lotterier eller tävlingar där priset är en alkoholdryck. Också andra spel, lotterier och tävlingar **i anslutning till alkoholdrycker** är förbjudna, även om priset inte är en alkoholdryck. Sättet att genomföra tävlingen spelar ingen roll; förbudet gäller spel både på Internet och serveringsstället, spel, tävlingar och lotterier som på ett eller annat sätt anknyter till alkoholdrycker.

Förbudet mot indirekt reklam hindrar att sådana alkoholfria produkter används som tävlingspriser som omfattas av en produktgrupp i vilken även alkoholhaltiga drycker ingår.

2.5 Användning av innehåll som produceras av konsumenter och tillhandahålls för att av konsumenter distribueras i datanättjänster

Reklam för alkoholdrycker är förbjuden om den utnyttjar **verbalt eller visuellt innehåll som producerats av konsumenter eller till konsumenter för distribution förmedlar** material som producerats av reklamanonsörer eller konsumenter. Förbudet omfattar i synnerhet användning av konsumenternas egna dryckesbilder och filmer och att dela sådana via restaurangens webbplats eller via Community tjänster samt att producera reklamfilmer för distribution via konsumenter.

Valvira har utfärdat följande anvisning om bestämmelsen:

En annonsör får inte uppmana eller uppmuntra konsumenter att i en datanättjänst som denne kontrollerar **dela** innehåll som annonsören själv eller konsumenter producerat och som kan anses utgöra alkoholreklam. Många tjänster använder även en s.k. ”gilla”-funktion. Att konsumenter utan att producera egentligt innehåll uttrycker att de tycker om det innehåll som annonsören producerar är inte förbjudet. Annonsören behöver alltså inte ta bort eller förhindra ”gillningar”.

Dnro V18363/2018

16.5.2018

Det är tillåtet att:

- göra reklam för svaga alkoholdrycker på traditionella webbplatser
- reklam för svaga alkoholdrycker i sociala medietjänster, under förutsättning att begränsningarna för användningen av delningsfunktionen har beaktats och konsumenternas möjligheter att skriva och kommentera på sidan har förhindrats eller att annonsören tar bort konsumenttexter och konsumentkommentarer som kan anses utgöra alkoholreklam.
- användning av innehåll som har producerats av konsumenter samt delningsfunktioner i marknadsföring av andra än alkoholdrycker. Om det huvudsakliga budskapet i innehållet som har producerats av konsumenter inte anknyter till alkoholdrycker behöver man inte ta bort innehållet.

Det är förbjudet att:

- uppmana någon att dela alkoholreklam som hänför sig till materialet
- använda delningsfunktioner som länkar till sociala medietjänster i samband med alkoholreklam på traditionella webbplatser som kontrolleras av annonsören (s.k. sociala medier-knappar).

köp av avgiftsbelagd alkoholreklam som är avsedd att delas av konsumenter i sociala medietjänster (till exempel s.k. nyhetsflödesannonsering).

2.6 Kombinerade erbjudanden och programpaket

Enligt vedertagen praxis har man ansett att erbjudanden om en matportion och en portion svag alkohol till ett totalpris är tillåtna under nedannämnda förutsättningar:

- Erbjudandet gäller enbart en enskild portion alkoholdryck. Samtidigt ska det anges att det även finns ett alkoholfritt alternativ.
- Det är inte tillåtet att i reklamen ange att drycken är gratis eller att man får den på köpet. Drycken är inte "gratis", eftersom kunden betalar ett totalpris för drycken och maten.

I myndighetspraxis har det betraktats som tillåtet att:

- I inträdesavgiften inkludera en portion svag alkoholdryck som serveras under samma besök. Samtidigt ska det anges att det även finns ett alkoholfritt alternativ. Det är inte tillåtet att i reklamen ange att drycken är gratis eftersom kunden betalar för den i inträdesbiljettens pris.
- I priset för en programbiljett till restaurangen i samband med ett evenemang med program på serveringsstället inkludera en portion svag alkoholdryck som välkomstdrink samt en måttlig mängd svaga alkoholdrycker som matdrycker. Även ett alkoholfritt alternativ ska erbjudas. Det är i princip inte tillåtet att inkludera starka alkoholdrycker i priset på programbiljetten, då det i praktiken är så gott som omöjligt att sälja biljetten utan att handlingen skulle betraktas som marknadsföring av starka alkoholdrycker.

Dnro V18363/2018

16.5.2018

Vid marknadsföring av restaurangpaket som till exempel innehåller mat, alkoholdryck och programtjänster ska det beaktas att ingen annan än tillståndsinnehavaren får sälja dessa paket. Mellan restaurangen och konsumenten får alltså inte finnas någon annan instans som köper ett paket som innehåller alkohol av restaurangen och säljer det vidare till konsumenter, eftersom det enligt strafflagen är straffbart att förmedla alkoholdrycker mot ersättning.

2.7 Stamkundstillställningar

För stamkunder kan en tillståndshavare sporadiskt ordna slutna och tidsmässigt noga avgränsade tillställningar, där det är tillåtet att gratis bjuda stamkunderna på svaga alkoholdrycker. Av stamkunder förutsätts en befintlig kundrelation. En inbjudan till stamkundstillställningar skall skickas ut på förhand och vara personlig. Vid tillställningen får endast en måttlig mängd alkoholdryck serveras gratis. De drycker som serveras kan även omfatta starka alkoholdrycker, men dessa kan på grund av marknadsföringsförbudet inte annars marknadsföras eller nämnas i inbjudan till tillställningen.

Medan den privata tillställningen pågår ska restaurangen eller den aktuella restaurangavdelningen vara stängd för andra gäster. När evenemanget är slut kan restaurangen fortsätta sin verksamhet som normalt, som en restaurang som även är öppen för andra gäster.

2.8 Produktpresentationer

På ett serveringsområde för vilket serveringstillstånd beviljats är det t.ex. vid en mässa tillåtet att presentera alkoholdrycker. Under ett mässevenemang som är öppet för allmänheten är det inte tillåtet att gratis eller till ett nominellt pris servera eller ge smakprover på de alkoholdrycker som presenteras. Förtäring av drycker i samband med presentation av alkoholdrycker bör ske i enlighet med bestämmelserna i alkohollagen.

Utställare inom alkoholbranschen ska med serveringstillståndets innehavare avtala om leveransen av de alkoholdrycker som ska presenteras samt om andra praktiska arrangemang. På ett serveringsställe får serveras och förtäras enbart alkoholdryck som levererats på laglig väg.

2.9 Reklam för alkoholdrycker på en allmän plats

Enligt huvudregeln är reklam för alkoholdrycker förbjuden på offentliga platser. Undantagsvis är det tillåtet att i en restaurangs skyltfönster eller utanför lokalen ge saklig information om de svaga alkoholdrycker som står till buds samt om priserna på dem. Utanför försäljningsställena får produkten inte lyftas fram med till exempel reklam i särskilt stort format eller på andra sätt som väcker uppmärksamhet. Produkten får heller inte lyftas fram på ett sätt som är tydligt reklamässigt. Det är med andra ord inte tillåtet att mer ingående beskriva produktens kvalitet, smak eller andra egenskaper.

Dnro V18363/2018

16.5.2018

Reklamen ska placeras i omedelbar närhet av försäljningsstället. Endast av motiverade skäl som till exempel gäller läget eller det faktum att stället är svårt att hitta, får reklamen placeras på annan plats än inom synhåll från försäljningsstället.

Kunden ska kunna uppfatta ett funktionellt samband mellan alkoholreklamen och dess försäljningsställe. Den allmänna ljustavlan utanför ett köpcenter är ingen reklam för tillståndshavaren.

På restaurangers uteserveringsområden får till exempel reklamparasoller eller andra möbler vara så uppseendeväckande att de kan anses vara avsedda att kringgå förbudet mot reklam på allmänna platser.

Det är tillåtet att göra reklam för svaga alkoholdrycker i fråga om tillgång och pris på bland annat följande platser:

- i ett serveringsställes fönster med bokstäver och symboler
- s.k. trottoarpratere i omedelbar närhet av ett serveringsställe
- på ett serveringsställes markiser
- på ett uteserveringsområdes reklamparasoller

2.10 Förbud mot gottgörelse för pris på alkoholdrycker

Enligt 51.2 § i alkohollagen är det förbjudet att i detaljhandeln och vid servering erbjuda och betala sådan gottgörelse för priset på en alkoholdryck som beräknas utifrån de alkoholdrycker eller andra konsumtionsnyttigheter och tjänster som köpts. Försäljning av alkohol får inte främjas med stamkundskort eller förmånsprogram från en restaurang på så sätt att inköp av alkohol på grund av gottgörelsen skulle vara desto billigare ju fler alkoholdrycker eller andra konsumtionsnyttigheter som köps.

Bestämmelsen förbjuder alla slag av gottgörelsearrangemang. Gottgörelse är en allmän term som omfattar såväl bonus som förmåner i annan form som exempelvis förmåner i fråga om betalningssätt. Därför är det från och med 1.3.2018 förbjudet att erbjuda och betala såväl bonus och förmån i form av betalningssätt som annan eventuell gottgörelse för samlade inköp av alkoholdryck.

Stamkundspriser och stamkundsrabatter samt personalrabatter är i vissa fall möjliga även i fråga om alkoholdrycker.

Närmare upplysningar om marknadsföring av alkoholdrycker finns i Valviras anvisning om marknadsföring av alkohol (V/5394/2018).

3. Övervakning och sanktioner

3.1 Egenkontroll

En tillståndshavare som avses i denna lag ska ha tillräckliga och korrekta kunskaper och uppgifter om sin verksamhet och de skyldigheter enligt lag

Dnro V18363/2018

16.5.2018

som hänför sig till den och om de risker som är förenade med det praktiska fullgörandet av skyldigheterna (Alkohollagen 56 §).

Tillståndshavaren ska utarbeta en skriftlig plan för att säkerställa att verksamheten är lagenlig (plan för egenkontroll) samt iakttä den och föra bok över genomförandet. Planen ska hållas uppdaterad (Alkohollagen 56 §).

Planen för egenkontroll ska innehålla en beskrivning av vilka riskerna är för de negativa effekter som avses i 1 §, hur det övervakas att lagen iakttas, hur de risker som är förknippade med kritiska situationer hanteras och hur upptäckta brister åtgärdas (Alkohollagen 56 §).

Planen för egenkontroll får vid behov slås ihop med den plan för egenkontroll som avses i livsmedelslagen och tobakslagen (549/2016).

Tillståndshavaren ska också presentera en plan över åtgärder som ska vidtas i kritiska situationer samt med anledning av myndigheternas synpunkter, en plan för årlig utvärdering av genomförandet av planen för egenkontroll samt en plan för att hålla planen uppdaterad. Om planen för egenkontroll ändras, ska tidpunkten för ändringen kunna utredas i efterhand. Tillståndshavaren ska likaså anteckna datum för uppdatering av planen för egenkontroll. Detta innebär inte att tillståndshavaren ska föra bok över vilka ställen i planen för egenkontroll som har ändrats och hur planen har ändrats.

Planen för egenkontroll och verksamhetsställets tillstånd som avses i alkohollagen ska finnas till hands för personalen som använder planen och för tillsynsmyndigheterna. Planen för egenkontroll ska beskriva hur tillståndshavaren och den person som ansvarar för tillämpningen av planen för egenkontroll ska följa planen och de bestämmelser som har utfärdats för personalen.

Valvira och regionförvaltningsverken har för sammanställning av planen för egenkontroll utarbetat en blankett, som då den omsorgsfullt ifylls och uppdateras av tillståndshavaren, kan uppfylla de krav som ställs på planen för egenkontroll.

De serveringsställen som har ett giltigt serveringstillstånd som beviljats innan den nya alkohollagen trädde i kraft bör senast 31.12.2018 ha sammanställt en plan för egenkontroll som avses i den nya lagen.

3.2 Myndighetsövervakning

Regionförvaltningsverket övervakar inom sitt verksamhetsområde detaljhandeln med och serveringen och marknadsföringen av alkoholdrycker (Alkohollagen 60 §). Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården har rätt utöva tillsyn i hela landet (Alkohollagen 60 §). Inspektioner på serveringsställen utförs planmässigt, ofta tillsammans med polisen och övriga myndigheter. Speciellt har samarbetet med skatte-, utsköknings-, tull-, polis- och arbetarskyddsmyndigheterna effektiviserats i

Dnro V18363/2018

16.5.2018

syfte att förhindra den grå ekonomin och ekonomiska brottsligheten inom restaurangbranschen.

Till Valvira's uppgifter hör att styra regionförvaltningsverkens tillståndsförvaltning och övervakning, producera informations- och kommunikationstjänster för alkoholförvaltningen samt att övervaka detaljhandel med och servering av alkoholdrycker samt reklam och säljfrämjande verksamhet för alkoholdrycker i hela landet. Syftet med Valvira's styrning är att trygga en enhetlig tillämpning av lagen i hela landet (Alkohollagen 60 §).

Valvira och regionförvaltningsverken har rätt att i övervakningssyfte kontrollera serveringsställets lokaler och verksamhet samt att kontrollera de handlingar som är nödvändiga för övervakningen. De har även rätt att ta del av meddelanden, uppgifter och handlingar som behövs för övervakningen. Valvira och regionförvaltningsverken har även rätt att kostnadsfritt ta och få sådana prov som är nödvändiga för övervakningen (Alkohollagen 62 §).

Under inspektionerna försöker inspektören utföra arbetet så att kunderna och den normala restaurangverksamheten inte störs. Inspektören presenterar sig för den ansvariga föreståndaren genom att visa sitt tjänstemärke. Den ansvariga föreståndaren och personalen bör samarbeta med inspektören i god anda. Det är till exempel inte lämpligt att informera kunderna om att en inspektör är närvarande. Detta kan föranleda onödig uppståndelse.

Inspektören diskuterar med den ansvariga föreståndaren eventuella överträdelser eller missförhållanden som upptäcks på serveringsstället. Ett protokoll upprättas över inspektionen och en kopia av protokollet lämnas elektroniskt till tillståndshavaren eller dennes företrädare. Ett protokoll kan innehålla en utredningsbegäran till tillståndshavaren, om överträdelser eller missförhållanden har konstaterats på serveringsstället.

Om personalen på ett detaljhandels- eller serveringsställe inte förmår upprätthålla ordningen på stället, om byggnadsföreskrifter, säkerhetsföreskrifter eller de villkor som gäller servering har överträtts på ett betydande sätt vad gäller antalet kundplatser eller om det krävs för att garantera allmän ordning och säkerhet i området kan polisen förbjuda detaljhandel eller servering för högst den pågående försäljnings- eller serveringstiden. Tillståndsmyndigheten ska underrättas om förbudet. (Alkohollagen 67 §).

Polisen har tillgång till en elektronisk inspektionsanmälan med vilken överträdelser och missförhållanden som konstaterats på serveringsställen utan dröjsmål kan bringas till regionförvaltningsverkets kännedom för vidtagande av fortsatta åtgärder som avses i alkohollagen. Polisen kan bötfälla en person som är anställd vid ett serveringsställe, t.ex. en servitör, om personen har gjort sig skyldig till brott mot serveringsbestämmelserna.

Dnro V18363/2018

16.5.2018

3.3 Sanktioner för brott mot serveringsbestämmelserna

Tillsynsmyndigheten kan förbjuda tillståndshavaren att fortsätta näringsverksamhet som avses i denna lag till de delar verksamheten i väsentlig grad strider mot god sed på det sätt som avses i 4 § och den inte har rättats till eller avslutats inom en utsatt skälig tid trots en uppmaning från tillsynsmyndigheten (Alkohollagen 68 §).

Tillståndsmyndigheten kan ålägga tillståndshavaren eller alkoholbolaget att betala en påföljdsavgift på minst 300 och högst 1 000 euro, om de skyldigheter som tillståndshavaren eller den som bedriver servering har försumrats vid servering, tillståndsvillkor eller begränsningar har överträtts vid servering eller det på serveringsstället eller i dess omedelbara närhet har förekommit ordningsproblem som beror på brister i planen för egenkontroll eller på att planen inte iakttagits (Alkohollagen 71 §)

Då påföljdsbeloppets storlek fastställs tas hänsyn till förfarandets art, skadlighet och hur ofta det upprepats. Avgiften kan påföras till ett lägre belopp än det anges i 1 mom., om det finns grundad anledning till detta med beaktande av dessa faktorer eller till förfarandet anknyttande förmildrande omständigheter. Påföljdsavgift ska inte påföras, om förfarandet ska anses vara ringa eller om det med tanke på förfarandets art, hur ofta förfarandet upprepats, förfarandets planmässighet, i vilken utsträckning planen för egenkontroll iakttagits och andra omständigheter är oskäligt att påföra avgift. I sådana fall kan tillståndshavaren ges en anmärkning, om det finns anledning till det (Alkohollagen 71 §).

Tillståndsmyndigheten kan återkalla ett tillstånd eller godkännande enligt denna lag för viss tid eller permanent, om verksamhetsutövaren efter det att en anmärkning getts eller påföljdsavgift påförts, fortsätter att bryta mot eller försumma sina skyldigheter och förfarandet ska betraktas som väsentligt. När längden på tidsfristen bestäms ska särskild hänsyn tas till hur allvarlig den verksamhet är som återkallelsen grundar sig på och till omständigheterna kring verksamheten. Ett tillstånd eller godkännande kan återkallas permanent endast om förfarandet uppsåtligen fortsätter efter det att påföljdsavgift påförts eller tillståndet återkallats för viss tid och om förfarandet även som helhet betraktat är grovt. (Alkohollagen 72 §).

Även om ingen anmärkning getts eller påföljdsavgift påförts kan tillståndet eller godkännandet återkallas för viss tid, om tillståndshavaren bryter mot sina väsentliga skyldigheter enligt denna lag på ett sätt som tyder på uppenbar likgiltighet för skyldigheterna enligt 56 §, eller permanent om verksamhetsutövaren bryter mot denna lag genom en gärning eller försummelse som orsakar allvarlig fara för människors hälsa och förfarandet som helhet betraktat är grovt. (Alkohollagen 72 §).

Ett tillstånd eller godkännande kan återkallas permanent om verksamhetsutövaren bryter mot denna lag genom en gärning eller försummelse som orsakar allvarlig fara för människors hälsa och förfarandet som helhet betraktat är grovt.

Dnro V18363/2018

16.5.2018

Ett tillstånd eller godkännande ska återkallas, om tillståndshavaren begär det eller om förutsättningarna för tillståndet eller godkännandet inte föreligger på grund av att felaktiga uppgifter lämnats i ansökan eller på grund av att omständigheterna förändrats och om situationen inte har rättats till inom utsatt tid (Alkohollagen 72 §).

3.4 Sanktioner för brott mot bestämmelser om reklam i alkohollagen

Övervakningen av marknadsföring av alkoholdrycker är i främsta rummet en skyldighet för varje regionförvaltningsverk i dess verksamhetsområde. Regionförvaltningsverkens indelning i verksamhetsområden finns på adressen www.avi.fi. Valvira övervakar all riksomfattande marknadsföring av alkoholdrycker, dvs. marknadsföring som bedrivs i fler än ett regionförvaltningsverks område.

I 68–70 § i alkohollagen föreskrivs om påföljder för överträdelser av bestämmelserna om marknadsföring. Sanktionerna kan riktas såväl mot den som beställt marknadskampanjen som den som genomfört den jämte personer i dennes tjänst.

Valvira eller regionförvaltningsverket kan, om myndigheten konstaterar missförhållanden eller verksamhet som strider mot bestämmelserna eller föreskrifterna i alkohollagen, meddela fritt formulerade anvisningar för avhjälpan av missförhållandena.

Om anvisningarna inte räcker till för att avsluta den lagstridiga verksamheten, kan Valvira eller regionförvaltningsverket förbjuda den som beställt marknadsåtgärden eller den som genomfört den jämte personer i dennes tjänst att fortsätta eller upprepa den lagstridiga verksamheten.

4. 4. Beviljande av serveringstillstånd

Serveringstillstånd kan beviljas en naturlig eller juridisk person (Alkohollagen 12 §). Serveringstillstånd kan beviljas tillsvidare, för viss tid eller tillfälligt (Alkohollagen 9 §).

Ett serveringstillstånd är bundet till näringsidkaren och till serveringsstället (Alkohollagen 10 § och 18 §).

Serveringstillstånd kan beviljas en sökande som inte har ett serveringsställe, om serveringen bedrivs på det sätt som avses i 20 § vid tillställningar på serveringsområdet eller vid servering i samband med turisttjänster för slutna sällskap som deltar i en utfärd (Alkohollagen 19 §).

En näringsidkare som beviljats serveringstillstånd för ett visst ställe kan inte inleda servering av alkoholdrycker i en ny lokal innan denne beviljats serveringstillstånd även för det nya stället. Om en tillståndshavare överlåter serveringsstället åt en annan näringsidkare får den nya näringsidkaren inte servera alkoholdrycker på stället innan tillståndsmyndigheten på ansökan har beviljat personen ett

Dnro V18363/2018

16.5.2018

serveringstillstånd. Om en tillståndshavare vill flytta sin verksamhet till ett nytt ställe måste personen ansöka om ett nytt serveringstillstånd.

Strafflagens 50 a kapitel innehåller stadganden om olovlig försäljning av alkoholdrycker. Den som olovligen säljer eller på annat sätt mot ersättning förmedlar, salubjuder eller saluhåller alkoholdrycker kan för alkoholbrott dömas till böter eller fängelse i högst två år. Den ekonomiska vinning som brottet ger skall dömas förverkad såsom strafflagen föreskriver.

På ansökan beviljas serveringstillstånd för alkoholdrycker av det regionförvaltningsverk inom vars verksamhetsområde sökandens serveringsställe ligger. Om detaljhandeln eller serveringen inte äger rum inom ett visst regionförvaltningsverks område, beviljas tillståndet av regionförvaltningsverket på sökandens hemort eller, om sökanden saknar hemort i Finland, av Regionförvaltningsverket i Södra Finland. (Alkohollagen 7 §).

Det är bra att lämna in ansökan i god tid före restaurangens öppnande eller ett ägarbyte, då servering utan tillstånd eller på tillstånd som beviljats den föregående ägaren är lagstridigt. Tillståndet beviljas först då sökanden och serveringsstället har konstaterats uppfylla förutsättningarna för beviljandet av tillstånd.

Processen för ansökan om serveringstillstånd och andra tillstånds- och anmälningsärenden kan igångsättas med hjälp av en blankett från regionförvaltningsverket <http://www.avi.fi/sv/web/avi/lomakkeet> eller adressen www.suomi.fi. Av blanketten framgår de handlingar som ska fogas till ansökan. Blanketterna är utformade så att de uppgifter och bilagor som ska fyllas i omfattar kraven på uppgifter för tillståndsansökningar och tillståndsansökningar i Statsrådets förordning om verkställighet av alkohollagen.

Ansökningen om tillstånd görs på särskild blankett som fås från regionförvaltningsverket eller på adressen www.suomi.fi. Av blanketterna framgår de dokument som ska fogas till ansökningen. Varje sökande ska i sin tillståndsansökan uppge FO-nummer. Den ifyllda blanketten jämte bilagor returneras till tillståndsmyndigheten som vi behov begär utlåtande i ärendet av polisen och kommunen. Vid behov reserveras för serveringsställets närmaste omgivning en möjlighet att påverka ärendet (Alkohollagen 21 §). Uttalanden eller utredningar kan även begäras av andra instanser som betraktas som relevanta.

Till tillståndsansökan ska den utredning fogas som behövs för bedömningen av de förutsättningar för beviljande av tillståndet som gäller sökanden, verksamheten, dess konsekvenser och andra relevanta omständigheter och som tillståndsmyndigheten inte redan har tillgång till (Alkohollagen 8 §).

4.1 Krav som gäller sökanden

Serveringstillstånd ska beviljas en fysisk eller juridisk person som avses i 1 § 1 eller 2 mom. i lagen angående rättighet att idka näring (122/1919)

Dnro V18363/2018

16.5.2018

och som har de förutsättningar enligt denna lag som hänför sig till sökanden och som behövs för att bedriva verksamheten (Alkohollagen 12 §).

En förutsättning för beviljande av tillstånd till en fysisk person är att: sökanden är myndig, hans eller hennes handlingsbehörighet inte har begränsats med stöd av 18 § i lagen om förmyndarverksamhet (442/1999) och för sökanden inte har förordnats en intressebevakare med stöd av 8 § 1 mom. i den lagen,
2) sökanden inte har försatts i konkurs och i fråga om sin förmögenhet förmår sköta verksamheten och se till att de lagstadgade skyldigheterna uppfylls,
3) sökanden är känd som tillförlitlig och till sina personliga egenskaper är lämplig för uppgiften (Alkohollagen 13 §).

Förutsättningarna för att bevilja en juridisk person tillstånd är att:
1) sökanden inte har försatts i konkurs och i fråga om sin förmögenhet förmår sköta verksamheten och se till att de lagstadgade skyldigheterna uppfylls;
2) de som hör till förvaltningsorganen, verkställande direktören samt i ett öppet bolag bolagsmännen och i ett kommanditbolag de ansvariga bolagsmännen uppfyller ovan nämnda förutsättningar (Alkohollagen 13 §).

Förutsättningarna för beviljande av tillstånd uppfylls inte på det sätt som ovan avses, om:
sökandens eller personens tidigare verksamhet som helhet betraktad visar att sökanden eller personen är uppenbart olämplig att bedriva näringsverksamhet enligt denna lag (Alkohollagen 13 §).

Som tidigare verksamhet betraktas att:
1) sökanden eller personen i betydande grad eller upprepade gånger har försummat att betala skatter eller andra offentliga avgifter eller att personen har utövat bestämmande inflytande över en juridisk person som på motsvarande sätt har försummat att betala skatter eller andra offentliga avgifter;
2) sökanden eller personen enligt utmätning eller någon annan utredning annat än tillfälligt är oförmögen att svara för sina skulder;
3) sökanden eller personen under de fem senaste åren har fått ett tillstånd som avses i denna lag permanent återkallat eller personen har utövat bestämmande inflytande över en juridisk person vars i denna lag avsedda tillstånd permanent har återkallats under samma tid;
4) personen under de senaste fem åren har dömts till straff för ett sådant uppsåtligt brott i anslutning till utövande av näringsverksamhet som kan leda till fängelse,
5) det på grundval av brott eller förseelser som begåtts i berusat tillstånd eller gripanden enligt 2 kap. 2 § i polislagen (872/2011) till följd av berusning kan anses att personen missbrukar berusningsmedel (Alkohollagen 13 §)

Förutsättningarna för beviljande av tillstånd kan bedömas i enlighet med de faktiska förhållandena, om det av ansökan eller förhållandena annars tydligt framgår att den sökandes verksamhet leds eller dess förvaltning

Dnro V18363/2018

16.5.2018

sköts av någon annan än den person som tidigare nämnts och att arrangemangen i anslutning till förfarandet har framställts i strid med de faktiska förhållandena i syfte att kringgå bestämmelserna om förutsättningarna för beviljande av tillstånd (Alkohollagen 13 §).

Under bildning varande aktiebolag, andelslag eller förening kan inte beviljas serveringstillstånd, då de juridiskt sett är handlingsdugliga först då registrering har skett. Om tillstånd i dylika fall söks och erhålls i en privatpersons namn, ska tillståndsärendet lämnas till tillståndsmyndigheten för behandling, ifall affärsverksamhet idkas på ett samfunds vägnar. Ett grundat öppet bolag eller ett kommanditbolag kan ansöka om tillstånd i eget namn efter det att grundanmälan för bolaget har lämnats till registermyndigheten.

4.2 Tillfälligt serveringstillstånd

Tillstånd beviljas tills vidare, om inte sökanden har ansökt om tillstånd för viss tid, om inte verksamheten är tidsbegränsad till sin karaktär eller om inte tillståndsmyndigheten av grundad anledning anser att tillståndet ska beviljas för högst ett år för att det ska gå att kontrollera att sökanden eller den tillståndspliktiga verksamheten har de förutsättningar som behövs eller ge akt på konsekvenserna av verksamheten (Alkohollagen 9 §).

En motivering till beviljande av tillstånd för viss tid jämte kontroll kan exempelvis vara att tillståndshavaren har en betydande skatteskuld som denne amorterar enligt en betalningsplan. Om betalningsplanen följs, kan de bristfälliga ekonomiska förutsättningarna förbättras. Beviljande av tillstånd för viss tid kan även motiveras med en uppföljning av tillståndshavarens tillförlitlighet. Ett skäl till detta kan vara att tillståndshavaren tidigare har gjort sig skyldig till brott som tillståndsmyndigheten måste beakta i sin tillståndsprövning, eller om tillståndshavaren med grundad anledning misstänks för drogproblem.

Om tidigare serveringsverksamhet på samma ställe har gett upphov till störningar och olägenheter för omgivningen eller allmän ordning och säkerhet, kan tillståndet beviljas på viss tid för att konsekvenserna av verksamheten ska kunna följas.

Den nya alkohollagen innehåller ingen bestämmelse om tillfälligt serveringstillstånd. För evenemang som festivaler kan serveringstillstånd sökas för viss tid. Vid tillställningar kan servering även förekomma till följd av en anmälan, men detta förutsätter att godkännande av området som serveringsområde inhämtats på förhand av områdets ägare eller innehavare och att serveringsutövaren har ett giltigt serveringstillstånd.

4.3 Krav som gäller serveringsstället

Innan serveringsverksamhet inleds ska ett serveringstillstånd sökas och beviljas för den lokal eller det ställe där serveringsverksamhet kommer att bedrivas (Alkohollagen 2 § och 18 §).

Dnro V18363/2018

16.5.2018

Ett serveringstillstånd för alkoholdrycker gäller serveringsområdet på ett serveringsställe och tillståndet beviljas den sökande som bedriver den inkvarterings- och förplägnadsverksamhet som avses i lagen om förplägnadsverksamhet (308/2006), om:

- 1) det serveringsområde som ska godkännas, i fråga om storlek och konstruktioner är sådant att det kan övervakas av myndigheterna och tillståndshavaren, och
- 2) sökanden har utarbetat en plan för egenkontroll enligt 56 § (Alkohollagen 18 §).

Serveringstillstånd kan utan hinder av det ovanstående beviljas för resande i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet avsedd servering i ett inkvarteringsrum samt servering för ett slutet sällskap i en möteslokal eller på ett motsvarande ställe (som till exempel i en bastuavdelning). I lagens förarbeten konstateras att det i hotellrum och nämnda mötes- och bastulokaler på grund av arrangemangens natur inte förekommer egentlig övervakning, varför bestämmelsen för tydlighetens skull har tagits med i alkohollagen. (Alkohollagen 19 §).

Två eller flera sökande beviljas tillstånd för servering på samma serveringsområde samtidigt, om en av sökandena meddelar att den ansvarar för övervakningen på området. (Alkohollagen 19 §). På ett sådant gemensamt serveringsområde får serveringstiden emellertid inte förlängas efter kl. 1.30 (Alkohollagen 44 §).

Tillståndsmyndigheten kan när den godkänner serveringsområdet tillåta att kunderna för alkoholdrycker från ett av serveringsställets serveringsområden till ett annat på ett sätt som godkänns i tillståndshavarens plan för egenkontroll. Tillståndsmyndighetens godkännande av kundens rätt att flytta alkoholdrycker kan sökas för ett tillstånd som redan är giltigt. (Alkohollagen 36 §).

Som serveringsområde kan godkännas ett område på åskådarläktaren för idrotts-, motions-, musik- eller därmed jämförbar verksamhet, Ett läktarutrymme kan dock godkännas som serveringsområde vid ovan avsedda evenemang, om läktarutrymmet är reserverat endast för personer som har fyllt 18 år (Alkohollagen 18 §). Myndigheten för serveringstillstånd kan godkänna ett allmänt läktarområde eller en del av det som serveringsområde och begränsa giltigheten av godkännandet till enbart de tidpunkter eller tillställningar vid vilka serveringsområdet är reserverat uteslutande för myndiga personer.

Tillståndsmyndigheten får föreskriva villkor och begränsningar som hänför sig till serveringstillståndet eller godkännandet av ett serveringsområde för att garantera övervakningen, om:

- 1) serveringen sker i lokaler som huvudsakligen är avsedda för eller används av barn eller ungdomar eller ligger i omedelbar närhet av lokaler som används av barn eller ungdomar eller för ett ställe där det bedrivs näringsverksamhet vars huvudsakliga målgrupp är barn och ungdomar;

Dnro V18363/2018

16.5.2018

2) servering skulle ske vid ett idrottsevenemang eller en tillställning som är avsedd för hela familjen eller vars deltagare till stor del är barn och ungdomar.

Tillståndsmyndigheten får för godkännande av serveringstillstånd eller serveringsområde bestämma om ställets läge, verksamhetens särskilda karaktär eller andra särskilda omständigheter som har framkommit vid verksamheten och är nödvändiga för att trygga övervakningen på serveringsstället och i dess omgivning, förebygga ordningsproblem och problem med oljud för dem som bor i närheten eller garantera allmän ordning och säkerhet (Alkohollagen 22 §).

Ovan avsedda villkor och begränsningar ska dimensioneras så att de inte medför oskäligen svårigheter för tillståndshavarens förplägnadsverksamhet. Om det meddelas villkor och begränsningar som gäller tillståndshavarens pågående verksamhet, får dessa träda i kraft tidigast 30 dagar från det att beslutet om dem har delgetts. Tillståndsmyndigheten ska på ansökan av tillståndshavaren ändra eller upphäva de med tillståndet förenade villkoren och begränsningarna utan dröjsmål, om verksamhetens karaktär eller andra särskilda omständigheter har förändrats så att villkoren eller begränsningarna inte längre är nödvändiga.

4.4 Förlängd serveringstid

Det är möjligt att fortsätta serveringen efter klockan 1.30 till högst klockan 4 utifrån en skriftlig anmälan till tillståndsmyndigheten (*anmälan om förlängd tid*). Anmälan ska lämnas till tillståndsmyndigheten minst tre veckor innan den förlängda tiden är planerad att införas. Anmälan ska innehålla uppgifter om längden på och tidpunkterna för den förlängda serveringstiden samt de uppgifter som behövs för bedömning av serveringsverksamhetens konsekvenser (Alkohollagen 44 §).

Tillståndsmyndigheten ska ge in anmälan om förlängd tid till den kommunala hälsoskyddsmyndigheten för behandling enligt 15 § i hälsoskyddslagen (763/1994) (Alkohollagen 44 §).

Serveringen får förlängas till klockan 4 utomhus och/eller serveringen får inledas tidigast klockan 7, om tillståndsmyndigheten beviljat tillstånd för detta (*tillstånd till förlängd tid*). Tillstånd får inte beviljas för ett utomhusområde, om serveringen kan leda till en sanitär olägenhet i boendemiljön. Tillstånd att påbörja servering tidigast klockan 7 får beviljas bara för frukostserveringen vid tillståndshavarens inkvarteringsställe.

På ett serveringsområde som är gemensamt för två eller flera tillståndshavare får serveringen inte fortgå efter klockan 1.30.

Tillståndsmyndigheten får ställa villkor eller begränsningar som gäller bl.a. övervakning av ordningen, serveringstid, och förebyggande av problem med oljud, om villkoren och begränsningarna är nödvändiga för att trygga övervakningen på serveringsstället och i dess omgivning, förebygga ordningsproblem och problem med oljud för dem som bor i närheten eller garantera allmän ordning och säkerhet. Tillståndsmyndigheten får förbjuda

Dnro V18363/2018

16.5.2018

förlängning av serveringstiden, om hälsoskyddsmyndigheten konstaterar att det medför sådana sanitära olägenheter som avses i hälsoskyddslagen för dem som bor i närheten och olägenheterna inte kan förebyggas genom tillståndshavarens åtgärder, (Alkohollagen 22 och 44 §).

Kommunen har i syfte att främja säkerheten för sina invånare rätt att på ett visst område i kommunen förbjuda förlängning av serveringstid eller bestämma om begränsningar av förlängd serveringstid. Kommunens beslut kan gälla alla veckodagar eller vissa veckodagar och det kan gälla tills vidare eller för en viss tid. Beslutet träder i kraft tidigast sex månader från det att beslutet har vunnit laga kraft (Alkohollagen 44 §).

Om serveringen fortsätter på serveringsstället efter klockan 1.30, ska tillståndshavaren för varje påbörjat hundratal kunder utse en sådan ordningsvakt som avses i lagen om privata säkerhetstjänster (1085/2015) att övervaka ordningen och säkerheten på serveringsstället och i dess omedelbara närhet från klockan 1.30 till dess att kunderna slutar förtära alkoholdrycker (Alkohollagen 45 §).

Tillståndsmyndigheten kan sänka kravet eller slopa kravet helt och hållet, om tillståndshavaren i anmälan om förlängd tid eller i en skriftlig ansökan framför att kravet är klart onödigt på grund av ställets verksamhetsidé eller av någon annan motsvarande orsak, eller med avvikelse från det som föreskrivs ovan kräver att det utses fler ordningsvakter, om det är nödvändigt (Alkohollagen 45 §).

4.5 Detaljhandelstillstånd för serveringsställe

På ett serveringsställe kan enligt de normala bestämmelserna för detaljhandel med alkoholdrycker som innehåller högst 5,5 procent alkohol och omfattas av serveringen säljas till kunder för att tas med, om ett tillstånd för serveringsstället för detaljhandel med alkoholdrycker med högst 5,5 procent alkohol har sökts hos regionförvaltningsverket och beviljats av myndigheten. I samband med ett serveringsställe kan även ett tillstånd för detaljhandel med gårdsvin eller sahti erhållas, om förutsättningarna för ett tillstånd uppfylls. (Alkohollagen 17 §).

Ett detaljhandelstillstånd för alkoholdrycker som innehåller högst 5,5 volymprocent etylalkohol kan endast för drycker som serveras beviljas för detaljhandel inomhus på ett serveringsställe. I samband med serveringstillstånd för viss tid eller på ett på förhand anmält serveringsområde får detaljhandelstillstånd emellertid beviljas endast för evenemang som ordnas av flera tillverkare av alkoholdrycker och vars syfte är att presentera produkterna för konsumenterna, (Alkohollagen 17 och 20 §).

Tillståndsmyndigheten får meddela tillståndsvillkor som gäller kassa- och försäljningsarrangemang i detaljhandeln, om det till ställets läge eller verksamhet hänför sig särskilda risker med avseende på övervakning eller allmän ordning och säkerhet eller om det också bedrivs servering på samma verksamhetsställe (Alkohollagen 17 §).

Dnro V18363/2018

16.5.2018

Tillståndsmyndigheten får begränsa tiden för detaljhandel på ett serveringsställe och den mängd som säljs till kunden, om det är nödvändigt för att säkerställa övervakningen på serveringsstället och dess omgivning för att förebygga störning av ordningen och olägenheter med oljud för dem som bor i närheten eller för att garantera allmän ordning och säkerhet (Alkohollagen 22 §).

4.6 Servering vid tillställningar och evenemang

Den nya alkohollagen innehåller ingen bestämmelse om tillfälligt serveringstillstånd. För evenemang som festivaler kan serveringstillstånd sökas för viss tid (Alkohollagen 8 §). Vid tillställningar kan servering även förekomma till följd av en anmälan, men detta förutsätter att för området på förhand av områdets ägare eller innehavare har inhämtats ett godkännande som serveringsställe (Alkohollagen 20 §). I allmänhet är ett serveringstillstånd för viss tid den ändamålsenligaste verksamhetsmodellen för anordnande av en enskild serveringstillställning.

En evenemangs-, mötes- eller festlokal och ett motsvarande område kan på ansökan av lokalens eller områdets ägare eller innehavare godkännas som serveringsområde. På ett sådant på förhand godkänt serveringsområde kan serveringsverksamhet bedrivas av en aktör som tidigare beviljats serveringstillstånd. Tillståndsmyndigheten ska underrättas om serveringen senast tre dygn innan evenemanget inleds. Om serveringen anknyter till turisttjänster får tillståndshavarens serveringstillställningar anmälas för högst ett år åt gången med angivande av de planerade rutterna (Alkohollagen 20 §)

Ett på förhand godkänt serveringsområde berörs av serveringsbestämmelserna enbart då där försiggår serveringsverksamhet som anmälts till tillståndsmyndigheten. Serveringsverksamheten regleras av samma bestämmelser som på ett fast serveringsställe. Exempelvis kan två eller flera sökande samtidigt beviljas serveringstillstånd på ett och samma serveringsområde, om en av de sökande meddelar att denne tar på sig ansvaret för övervakning av området.

Ifall man i en lokal inomhus på ett på förhand godkänt serveringsställe vill förlänga serveringen efter klockan 1.30, ska den som med ett serveringstillstånd kommer till området för att utöva verksamhet senast tre veckor innan evenemanget eller tillställningen lämna en anmälan till regionalförvaltningsverket. På förlängning av serveringstiden utomhus tillämpas förfarandet med ansökan om förlängd tid.

På cateringtillställningar som ordnas i kundens egna utrymmen eller i andra utrymmen, som inte är serveringsområde eller förplägnadsrörelse, skall man i anskaffning och servering av alkoholdrycker beakta alkohollagens stadganden om förmedling av alkoholdrycker. Alkoholdrycker får enligt 84 § i alkohollagen inte förmedlas eller överlåtas mot arvode. Bestämmelser om straff för olovlig försäljning och förmedling av alkohol ingår i 50 a kap. i strafflagen.

Dnro V18363/2018

16.5.2018

Det är ett brott mot alkohollagen, om ett cateringföretag på arrangörens begäran anskaffar alkoholdryckerna till en tillställning och tar ut ett arvode för leveransen av alkoholdryckerna eller servering av dryckerna. I allmänhet uppstår inga problem, om den som ordnar tillställningen själv skaffar alkoholdryckerna och cateringföretaget serverar dryckerna i samband med den övriga serveringen. Cateringföretaget får i sådana fall debitera för personalanvändningen, t.ex. per timme.

Ifall ett cateringföretag har en lokal där företaget regelbundet ordnar avgiftsbelagda fest- och cateringtillställningar, är det fråga om en förplägnadsrörelse där servering av alkoholdrycker kräver ett serveringstillstånd.

4.7 Återtagande av ansökan

Om en ansökan som skickats till regionförvaltningsverket återtas innan ärendet är slutbehandlat är behandlingsavgiften hälften av den avgift som annars skulle ha tagits ut av sökanden.

4.8 Ändringar i bolagets ägar- och förvaltningsförhållanden

Om ett tillstånd har beviljats en juridisk person, och det bestämmande inflytande över den juridiska personen som grundar sig på äganderätt, avtal eller andra arrangemang överförs, ska tillståndshavaren underrätta tillståndsmyndigheten om saken inom två veckor från det att det bestämmande inflytandet överfördes (Alkohollagen 11 §).

4.9 Ändringar i serveringsverksamheten

Om tillståndshavaren beslutar att väsentligt ändra karaktären eller omfattningen av sin verksamhet så att tillståndet inte längre täcker den förändrade verksamheten, ska tillståndshavaren ansöka om ändring av tillståndet innan ändringen genomförs. Inga ändringar får genomföras innan tillståndsmyndigheten har godkänt ändringen av tillståndet (Alkohollagen 11 §). Om ändringar inträffar i tillståndshavarens namn eller rörelsens namn, ska dessa alltid meddelas tillståndsmyndigheten till kännedom. Tillståndsmyndigheten inför ändringarna i tillståndsregistret, vars riktighet är av betydelse bl.a. för varuleveranser och för uppbörden av tillsynsavgifter.

4.9.1 Ändring av serveringsområdet

Ändringar av serveringsområdet kan gälla serveringsställets lokaler eller områden utomhus eller lokaler i separata byggnader utanför serveringsstället. Ändringarna kan vara permanenta eller gälla en viss tid.

Ett serveringsområde kan ändras utifrån en anmälan av tillståndshavaren, om ändringen inte har någon större betydelse för övervakningen. Utomhus är det likväl inte tillåtet att utvidga serveringsområdet utifrån en anmälan. En anmälan om ändringar av serveringsområdet ska alltid lämnas till tillståndsmyndigheten senast tre veckor innan ändringen är avsedd att genomföras. Tillståndsmyndigheten ska inom två veckor från det att

Dnro V18363/2018

16.5.2018

anmälan tagits emot att meddela om ändringen inte uppfyller förutsättningarna enligt bestämmelserna. (Alkohollagen 18 §).

4.10 Ägarbyte och flyttning av verksamheten till en ny affärslokal

Ett tillstånd enligt denna lag och de rättigheter som ingår i tillståndet får inte säljas eller på något annat sätt överlåtas helt eller delvis till någon annan (Alkohollagen 10 §).

Om en tillståndshavare överlåter serveringsstället åt en annan näringsidkare får den nya näringsidkaren inte servera alkoholdrycker på stället innan tillståndsmyndigheten på ansökan har beviljat honom ett serveringstillstånd.

Om en tillståndshavare vill flytta sin verksamhet till ett nytt ställe måste personen ansöka om ett nytt serveringstillstånd.

4.11 Avslutande av serveringsverksamhet

Tillståndsmyndigheten ska skriftligen underrättas om att serveringsverksamhetens upphör. Om en innehavare av serveringstillstånd försätts i konkurs, kan konkursboet om så önskas fortsätta att saluföra alkoholdrycker i högst ett års tid efter att konkursen inleddes. Konkursboet ska underrätta regionförvaltningsverket om att försäljningen fortgår för att få ett tillståndsnummer för fortsatt verksamhet. (Alkohollagen 72 §).

Den som har tillstånd att bedriva detaljhandel med och servera alkoholdrycker får utan partihandelstillstånd sälja sitt alkoholdryckslager till en annan tillståndshavare när verksamheten upphör eller övergår till någon annan. Överlåtelsepriset kan avtalas mellan köparen och säljaren. Säljaren ska meddela tillståndsmyndigheten om försäljningen inom 30 dagar från det att besittningen har överlåtits (Alkohollagen 30 §).

Alkohollagret kan även flyttas till ett annat av tillståndshavarens försäljningsställen eller återställas till partihandlaren. Tillståndshavaren ska likaså till regionförvaltningsverket lämna uppgifter om försäljningen fram till dagen då verksamheten upphörde. Beträffande överlåtelsen av alkohollagret till den nye ägaren eller ett annat försäljningsställe ska en handling sammanställas, varav framgår hur mycket av varje alkoholdryck som flyttas över. Handlingen ska lämnas till regionförvaltningsverket.

4.12 Behandlingstider

Ansökan skall göras i god tid, då dess behandling inklusive utlåtanden som begärs av olika myndigheter tar tid.

Till följd av alkohollagsreformen ändras utlåtandeförfarandet. Samrådet med den närmaste omgivningen blir mer omfattande och ansökningsköerna medför betydande osäkerhet då det gäller att förutsäga hur lång behandlingstiden blir.

Dnro V18363/2018

16.5.2018

Den genomsnittliga behandlingstiden av tillståndsärenden hos regionförvaltningsverket har före totalreformen av alkohollagen varit ca en månad.

5. Tillstånds- och tillsynsavgifter

Tillståndsmyndigheten tar av tillståndshavaren ut prestationsavgifter för sina tillståndsbeslut samt en årlig tillsynsavgift. Detta grundar sig på principen för lagen om avgifter till staten. Avgifterna får i utsökningsväg indrivnas enligt lagen om indrivning av skatter och avgifter (150/1992) 11 § 2 mom. En betalningsskyldig som anser att ett fel har begåtts vid påförande av avgift, kan inom sex månader från det avgiften påförts yrka på rättelse hos föredraganden som påfört avgiften.

Av innehavare av tills vidare giltiga serverings- och detaljhandelstillstånd tas för serveringsstället specificerade tillsynsavgifter årligen ut. Dessutom tas en årlig tillsynsavgift ut för förlängning av serveringstiden. (Alkohollagen 75 §).

Av den nya tillståndshavaren tas ingen tillsynsavgift ut för det första kalenderåret.

Tillsynsavgifterna för serveringen faktureras per kalenderår senast 30.4 av de tillståndshavare vars ovan nämnda tillstånd varit i kraft 1.4. Av tillståndshavaren tas ingen tillsynsavgift ut för det kalenderår då dennes verksamhet har upphört senast 31.3.

I statsrådets förordning och social- och hälsovårdsministeriets förordning om Valvira's tillståndsavgifter utfärdas bestämmelser om regionförvaltningsverkens tillståndsavgifter.

Dnro V18363/2018

16.5.2018

Närmare uppgifter

Överinspektör Juuso Nieminen,
e-post: alkoholi@valvira.fi

Direktör

Jussi Holmalahti
Jussi Holmalahti

Överinspektör

Juuso Nieminen
Juuso Nieminen

Sändlista

Social- och hälsovårdsministeriet
Regionförvaltningsverken
Turism- och Restaurangförbundet MaRa rf
Läroanstalter som anordnar utbildning för serveringspass

Bestämmelser

Alkohollagen 1102/2017

Statsrådets förordning om verkställighet av alkohollagen 151/2018

Social- och hälsovårdsministeriets förordning om tillsyn av alkohollagen
158/2018Statsrådets förordning om avgifter till regionförvaltningsverken 997/2017,
ändrad 152/2018

Dnro V18363/2018

16.5.2018

Närmare uppgifter

Detaljhandel med alkoholdrycker (21/2018)

<http://www.valvira.fi/web/sv/alkohol/detaljhandel>

Anvisning om alkoholreklam (6/2018)

<http://www.valvira.fi/web/sv/alkohol/marknadsforing>

Läroanstalter som anordnar prov som gäller kunskaper om bestämmelser för servering

<http://www.valvira.fi/web/sv/alkohol/servering/serveringspass>

Valviras anvisningar om import av alkohol

<http://www.valvira.fi/web/sv/alkohol/import>